

Kúria
ítélete

Az ügy száma:	Bfv.II.554/2021/6.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró Dr. Sebe Mária, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2021. október 6.
Az ügy tárgya:	rablás büntette és más bűncselekmény
Terhelt:	I. rendű
Elsőfok:	Keszthelyi Járásbíróság, 9.B.100/2018/34., ítélet, tárgyalás, 2018. december 6.
Másodfok:	Zalaegerszegi Törvényszék, Bf.42/2019/12. ítélet, tárgyalás, 2019. július 2.
Harmadfok:	-
Az indítvány előterjesztője:	I. rendű terhelt
Az indítvány iránya:	az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A rablás büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Kúria I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Keszthelyi Járásbíróság 9.B.100/2018/34. számú ítéletét, valamint a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bf.42/2019/12. számú ítéletét I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja.

I. rendű terhelt erőszakos vagyon elleni bűncselekményét rablás büntettének minősíti [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont].

A vele szemben kiszabott halmazati büntetést 5 (öt) év 10 (tíz) hónap szabadságvesztésre és 6 (hat) év közügyektől eltiltásra enyhíti.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozza meg.

Egyebekben a megtámadott határozatot I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I. 1. A Keszthelyi Járásbíróság a 2018. december 6. napján kihirdetett 9.B.100/2018/34. számú ítéletében I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki tártstettesként elkövetett rablás büntetében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés c) pont] és tártstettesként elkövetett súlyos testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés]. Ezért halmazati büntetésül 6 év 9 hónap szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház és abból a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Az I. rendű terhelttel szemben 167.297 forint erejéig vagyoneklkobzást rendelt el. I. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú bíróság ítélete ellen bejelentett kétirányú fellebbezéseket elbírálv a másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék a 2019. július 2. napján meghozott Bf.42/2019/12. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet e terhelt tekintetében érdemben helybenhagyta.

[2] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltek 2017. június 15-én az esti órákban lakóhelyükről az I. rendű terhelt által használt Renault Megane személygépkocsival a Balaton parton a ... szórakozóhely térségében lévő útszakaszon leparkoltak. A terheltek sétálva, körbe tekingetve, meg-megállva, egymással beszélgetve haladtak a városi strand bejárata irányából az ún. pavilonsori járdán a vasúti sín irányába, a ... sétánnyal való felfestett gyalogátjárós kereszteződésig.

[3] I. rendű és II. rendű terheltek haladásuk közben észlelték a sétányon a sértett Porsche gépkocsijával érkezését, és azt, hogy a sértett a gépkocsival a pavilonsor járda gyalogos átjáró folytatása után megáll, a kocsiból kiszáll. Ekkor I. rendű és II. rendű terheltek jeleztek a tőlük távolabb álló III. rendű terheltnak.

[4] Közös megbeszélést követően a három terhelt a sértett irányába indult, aki ez idő alatt a pavilonsor járda- sétány kereszteződésétől északra, a pavilonsor járda folytatását képező ligetes részen, a járda melletti padhoz ment, ami a vasúti átjáró előtt helyezkedik el.

[5] A terheltek közös megbeszélése szerint III. rendű terhelt a sértetthez ment, megszólította, míg I. rendű és II. rendű terheltek – III. rendű terhelt mozgását és tevékenységét figyelemmel kísérve – a pavilon járda és a sétány kereszteződésénél jobbra elkanyarodva sétáltak tovább.

[6] A sértett és III. rendű terhelt együtt, 22 óra 20-25 perckor a padra ültek.

[7] III. rendű terhelt a terhelt-társaival való, a sértett értékeinek akár erőszakkal történő elvételére irányuló megbeszélést követően a sértettet, beszélgetés, ön maga iránti részvét és együttérzet keltés közben a padtól a ... liget bejáratához csalta séta ürügyével, és ott a különböző irányba induló több sétaút közül, egy kivilágítatlan, gyöngykvacs borítással felszórt ösvényre. Ez az ösvény párhuzamosan fut a vasútállomás-volán telep irányába, a ... úttal, és az azzal párhuzamos, de már a ... ligetben futó kivilágított, aszfaltozott sétaúttal is, de a ... park belső területe felé esően.

[8] A sötét ösvényen az állomás épület-volán telep irányába mintegy 15 métert III. rendű terhelt és a sértett tovább beszélgetve tett meg.

[9] Mindez idő alatt III. rendű terhelt mobiltelefonján I. rendű terhelttel tartotta a kapcsolatot, 22 óra 22 perc 20 másodperc, 22 óra 27 perc 38 másodperc időpontokban.

[10] A sötét ösvényen III. rendű terhelt hirtelen – a terhelt-társakkal közös megállapodásnak megfelelően – a sértettet elhagyta, az ösvényről még egy olyan helyen, ahonnan az egyébként fás, bokros parki részből akadálymentesen a ... úti – vasútállomás épület-volán telep irányába futó – járdára ki tudott haladni.

[11] Miután III. rendű terhelt a sértettet elhagyta, vele szemben megjelentek I. rendű és II. rendű terheltek, akik a sértett háta mögé kerülve őt hátulról leütötték. Az ütések erejétől a földre eső sértettet a földön fekvő állapotában tovább ütlegették a fején lábbal, illetve kézzel, miközben a sértettnél lévő válltáskát, amit a sértett szorosan fogva tartott, testéhez szorított, megszerezni igyekeztek.

[12] I. rendű és II. rendű terheltek részéről a sértett testi épsége ellen kifejtett erőszak mértéke, hirtelensége megtörte a sértett ellenállását, aminek következtében a terheltek a sértettől a táskáját a benne lévő készpénzzel, személyes tárgyakkal együtt magukhoz vették, és azzal a helyszínről a vasútállomás-volán telep irányába, a ... parkon át eltávoztak.

[13] Ez idő alatt, 22 óra 30 perc körüli időben III. rendű terhelt már a ... úton, az állomás-volán telep irányába haladt.

[14] 22 óra 33 perckor I. rendű és II. rendű terheltek a ... park területét már elhagyva a volán telep ... utcai végénél egy sörözőnél tartózkodtak, ahol az időközben a ... úton ugyanebbe az irányba haladó III. rendű terhelttel összezsúrolóztak.

[15] Innét mindhárom terhelt a vasútállomás területére, a MÁV ... úti kerítése és a sínpályák közötti sötétebb részre futottak. Ott a sértett táskáját átkutatták, és a vasútállomás épülete felé visszaindultak úgy, hogy a sértetti táskát I. rendű terhelt tartotta magánál, majd a vasútállomás épületéhez érve azt III. rendű terheltnak átadta, aki a testén átvetve azt magára akasztotta.

[16] Ezt követően a terheltek a MÁV épületein áthaladva a síneken keresztül a Balaton parti szórakozó hely irányába menekültek el.

[17] A sértett az I. rendű és II. rendű terheltek ütlegetése következtében a jobb oldali szemhéj zúzódásában, vérömlenyében, a jobb arcfél zúzódásában, az állkapocscsont bal oldali zúzódásában, valamint az állcsont jobb oldalának törésében megnyilvánuló, 8 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett, azok gyógytartama 40 nap volt.

[18] A sértett válltáskájában volt a sértett 26.000 forint, 800 euró készpénze, férfi bőr pénztárcája, vászon pénztárcája, Sony Xperia X Compact F 5321 típusú érintőképernyős mobiltelefonja, ingatlanai kulcsai tartóval együtt, valamint Zeiss márkájú dioptriás multifokális napszemüvege, összesen 501.890 forint értékben, továbbá személyi igazolványa, forgalmi engedélye, 2 darab bankkártyája és 2 darab tb-kártyája.

[19] II. 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen I. rendű terhelt terjesztette elő felülvizsgálati indítványt a terhére rótt bűncselekmény minősítését és a halmazati büntetés kiszabását

kifogásolva a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára hivatkozással, melyben a támadott határozat megváltoztatását kérte.

[20] Indítványa szerint a terhére rótt bűncselekmények közül a rablás minősítése téves, tekintettel arra, hogy azt kizárólag ketten, II. rendű terhelttel együtt, hirtelen ötletből eredően követték el. A cselekményben rajtuk kívül más, így az ügyben III. rendű terheltként szereplő III. rendű terhelt nem vett részt, a cselekményhez semmi köze nem volt és abban semmiféle szerepet sem vállalt; ennek ellenkezője kétséget kizáróan bizonyításra nem került. Kifejtette, hogy ezáltal a rablás súlyosabban minősülő esete, a csoportos elkövetés megállapítása jogszabálysértő, amely – a rablás alapesetéhez képest – jóval súlyosabb joghátrányra vezet.

[21] Álláspontja szerint a halmazati büntetés kiszabására is törvénysértően került sor, miután tévesen minősítették a cselekményét a rablás büntetével halmazatban testi sértés büntetékének is. Kifejtette, hogy a rablás – mint erőszakos bűncselekmény – magában foglalja mind a fizikai, mind a pszichikai erőszakos ráhatást, így az elvételhez társuló erőszak okán van helye lopás helyett rablás megállapításnak.

[22] Mindezek alapján a jogerős ítélet és a téves minősítésre tekintettel törvénysértően súlyos büntetés felülvizsgálatát kérte.

[23] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.692/2021/2. számú átiratában I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta és az I. rendű terhelt tekintetében a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.

[24] Kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban a tényállás támadhatatlanságának törvényi előírására tekintette törvényben kizárt a III. rendű terheltnek a cselekmény elkövetésében való részvételét, illetve annak bizonyítottságát vitató hivatkozása, melyre a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség.

[25] Az indítványnak a rablás csoportosként elkövetettségével kapcsolatos kifogását alaptalannak találta azzal, hogy I. és II. rendű terhelt társtettesi, a III. rendű terhelt bűnsegédi magatartása a rablás csoportosan elkövetett minősített esetének megállapítására vezet.

[26] Ugyancsak alaptalannak találta a súlyos testi sértés büntetékének megállapítását és a halmazati büntetés kiszabását sérelmező terhelti hivatkozásokat a töretlen ítélkezési gyakorlat alapján, amely – a védett jogi tárgyak különbözőségére is figyelemmel – az erőszak nyolc napon túl gyógyuló sérülést okozó eredményét külön bűncselekményként értékeli a rablási cselekmény mellett.

[27] A kiszabott büntetéssel összefüggésben megjegyezte, hogy az a terhelt indítványának alapossága, a bűnfelelősség rablás alapesete megállapítása mellett sem törvénysértő.

[28] **III.** Az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa – részben, és eltérő indokok alapján – alapos.

[29] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozata ellen, a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[30] Az I. rendű terhelt indítványában a felülvizsgálat törvényi hivatkozásaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját egyaránt megjelölte.

[31] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg. E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy

megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[32] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati ok viszont nem a terhelt büntetőjogi felelőssége alóli mentesülést, hanem a téves minősítés kiküszöbölését és – ezen keresztül – (a terhelt javára előterjesztett indítvány esetén) a büntetés enyhítését célozza; következésképp a két felülvizsgálati ok ugyanazon ténybeli alapon, egyidejűleg nem valósulhat meg.

[33] Jelen esetben az I. rendű terhelt nem a bűnfelelősség megállapítását, hanem azt sérelmezte, hogy a bíróság jogerős ítéletében a terhére megállapított vagyron elleni bűncselekményt rablás alapesete helyett csoportosan elkövetettnek és azt a súlyos testi sértéssel halmazatként minősítette, így emiatt a kiszabott büntetés törvénysértően súlyos.

[34] A rablás tekintetében tehát az alapeset helyett minősített eset megállapítását kifogásolta az indítvány, azaz kifejezetten téves minősítést állított. Emellett ugyancsak a téves minősítés állítását jelenti annak sérelmezése is, hogy a bíróság jogerős ítéletében a terhelt cselekményét egység helyett rablás és súlyos testi sértés halmazataként minősítette. Halmazat esetében a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvénysértő felmentés, eljárásmegszüntetés és bűnösség megállapítása – értelemszerűen – az anyagi halmazatban álló bűncselekmény kapcsán képez felülvizsgálati okot. Az alaki halmazatban álló bűncselekmény esetében ugyanis valójában egyazon magatartás jogi értékelésének változatairól, ekként minősítéséről van szó. Ekként az ilyen jogi értékelés (illetve annak megléte vagy hiánya miatti kifogás) nem a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja szerint, hanem az említett törvényhely b) pont első fordulata szerint képezheti felülvizsgálat tárgyát; amint az ilyen értékelés téves mivolta sem vezet sem a bűnösség kimondásához (EBD 2012.B.15.), sem pedig felmentéshez (BH 2008.322., BH 2017.109.I.).

[35] A terhelt indítványa tehát (kizárólag) a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati oknak felel meg, amiatt viszont az indítvány alapján a felülvizsgálatnak helye van.

[36] A felülvizsgálati eljárásban ugyanakkor a tényálláshoz kötöttség megkerülhetetlen szabály. A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]; a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[37] A terhelti kifogások tehát felülvizsgálati okot alapoznak meg, amiket azonban a felülvizsgálati eljárás törvényi kötelezettségeként szabályozott tényálláshoz kötöttség alapján, a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével kell elbírálni. Következésképp a terhelti magatartás megítélése során a jogerős ítéleti tényállásban nem szereplő vagy azokkal ellentétes ténymegállapítások nem vehetők figyelembe.

[38] Az irányadó tényállás szerint III. rendű terhelt a társaival előzetesen megállapodott a sértett értékeinek akár erőszakkal történő elvételében, majd e megbeszélést követően csalta a sértettet a park egy kivilágítatlan területére, miközben az I. rendű terhelttel telefonon tartotta a kapcsolatot. Ezt követően ugyancsak a társaival közös megállapodásnak megfelelően hagyta el a sértettet, majd pedig társai ennek megfelelően hajtották végre a rablást és vették el erőszakkal a sértett által szorosan tartott válltáskát a benne lévő készpénzzel és személyes tárgyakkal, majd adták át azt később a III. rendű terheltnek.

[39] Mindezek alapján az I. rendű terhelt indítványának a III. rendű terheltnek a cselekmény elkövetésében való részvételét, illetve annak bizonyítottságát vitató hivatkozása a törvényi tilalom ellenére ténylegesen az irányadó tényállást támadja, amelyre a felülvizsgálati

eljárásban nincs törvényes lehetőség. Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, miszerint a három terhelt a bűncselekmény elkövetését előzetesen elhatározta és megbeszélte. E ténymegállapítás a felülvizsgálati eljárásban nem vonható kétségbe és a jogkövetkeztetések nem alapíthatók ettől eltérő, olyan tényállásra, miszerint a III. rendű terhelt az I. rendű és a II. rendű terhelt szándékáról nem tudott, és utóbbiak az előbbi tudtán kívül követték el a bűncselekményt.

[40] 2. Ugyanakkor az I. rendű terhelt indítványa az eljárt bíróságok határozatai ellen a rablás büntettének csoportosan elkövetettkénti minősítése miatt más indokok alapján alapos.

[41] A Btk. 459. § 3. pontja szerint csoportosan követik el a bűncselekményt, ha az elkövetésben legalább három személy vesz részt. E jogszabályi hivatkozás helyes értelmezése szerint a csoportos elkövetés akkor valósul meg, ha három vagy több személy a bűncselekmény

[42] helyszínén vagy annak közelében tettesként (társtettesként), illetve – a tettes (társtettes) mellett – részesként: bűnsegédként vagy önállóan nem értékelhető bűnsegédi magatartást is kifejtő

[43] felbujtóként vesz részt a bűncselekmény elkövetésében (2/2000. BJE jogegységi határozat). Az időben és térben kifejezetten elkülönülő magatartás nem alapozza meg a csoportos elkövetés megállapítását (BH 1993.482.).

[44] A rablás csoportos elkövetése akkor állapítható meg tehát, ha három vagy több személy – akár tettesi, akár részesi minőségben – a bűncselekmény helyszínén vagy annak közelében együtt, egy időben tevékenykedve valósítja meg a bűncselekményt.

[45] Jelen esetben az irányadó jogerős ítéleti tényállás szerint III. rendű terhelt a rablás elkövetésekor nem volt jelen a bűncselekmény helyszínén. A tényállás kifejezetten azt tartalmazza, hogy I. rendű és II. rendű terheltek csak azt követően jelentek meg a sértettel szemben, miután III. rendű terhelt a sértettet és ekként a bűncselekmény közvetlen helyszínét már elhagyta, majd ez után – a sértett háta mögé kerülve – került sor a sértettnek az I. rendű és II. rendű terhelt általi bántalmazására és értékei elvételére. A jogerős ítéleti tényállás kifejezetten kidomborítja a terheltek egyidejű magatartásának kettős helyszínét: egyfelől a bűnsegéd III. rendű terhelt a tettesi magatartás kifejtésének megkezdése (a törvényi tényállásba való belépés) előtt elhagyta a helyszínt, majd a rablás végrehajtása során már más helyszínen tartózkodott; míg az I. rendű és a II. rendű terhelt a ... park területén belül egy ösvényen bántalmazták a sértettet, a III. rendű terhelt már a parkon kívül, ... úton, az állomás-volán telep irányába haladt.

[46] A megállapított tényállás alapján tehát III. rendű terhelt a sértett kivilágítatlan, rejtett helyszínre csalásával megvalósított segítő, vagyis bűnsegédi magatartás kifejtése után – de még a sértett bántalmazása előtt – eltávozott onnan, ahol aztán a személy elleni erőszakos, jogtalan, értékelvétellel járó magatartást az I. rendű és a II. rendű terheltek megvalósították, vagyis a bűncselekmény helyszínéről. A tényállásban részletesen, időpont szerint leírt mozgásának iránya is kétségtől a helyszín mihamarabbi elhagyásának célzatát igazolja.

[47] Mindezek alapulvételével nem vitás, hogy a csoportos elkövetésnek az a feltétele, miszerint legalább három személy vegyen részt az elkövetési tevékenység végrehajtásában, megvalósult, az pedig közömbös, hogy a három elkövető egyike csak részesi (bűnsegédi) tevékenységet fejtett ki. A cselekmény súlyosabb minősítése szempontjából az elkövetésében való részvétel a döntő, nincs jelentősége annak, hogy a három vagy több elkövető közül a bűncselekményben melyik, milyen magatartással működött közre, tehát hogy ki valósította meg teljes egészében a törvényi tényállásban foglalt elkövetési magatartást és ki az, aki ehhez segítséget nyújtott.

[48] A 2/2000. Büntető jogegységi határozat azonban a csoportos elkövetés megállapíthatósága kapcsán egyértelművé teszi, miszerint a minősítő körülmény megállapításának további feltétele az is, hogy a legalább három elkövető „a bűncselekmény helyszínén vagy annak közelében” fejtse ki a bűnösségét megalapozó tevékenységét.

[49] A „bűncselekmény helyszíne” és különösen a „bűncselekmény helyszínének közelsége” relatív meghatározás, ami nyilvánvalóan nem írható le mértékegységekben. Ezért vizsgálni kellett, hogy a bűncselekmény helyszínén vagy annak közelében való elkövetés milyen indokok alapján válik a csoportos elkövetés megállapíthatóságának feltételévé; ez alapján nyílik mód e követelmény tartalmi mibenlétének meghatározására.

[50] A 2/2000. Büntető jogegységi határozat III. pontja rámutat: a csoportos elkövetés annyiban eltér az egyszerű többes elkövetéstől, hogy legalább három személy közreműködését feltételezi. Ennél lényegesebb további különbség, hogy a csoport tagjai a bűncselekmény, pontosabban a

[51] tettesi (társtettesi) magatartás helyszínén, vagy annak közelében, tehát azonos alkalommal, jól körülhatárolható térbeli és időbeli határok között együttműködve vesznek részt a cselekmény véghezvitelében. A csoport tagjainak együttes jelenléte és összehangolt tevékenysége egyfelől megkönnyíti a bűncselekmény elkövetését, másfelől megnehezíti az ellene való védekezést. Ebben nyilvánul meg a csoportos elkövetés fokozott társadalomra veszélyessége az egyszerű többes elkövetéshez képest.

[52] A fentiekből szembetűnő, hogy a csoportos elkövetésnek a térbeli feltétel mellett időbeli követelménye is van: a három tettes magatartását egyidőben kell kifejeznie. Jelen esetben azok időben nem esnek egybe, és még csak nem is egybefüggően, folyamatosan kapcsolódnak egymáshoz. A III. rendű terhelt már elhagyta a (közvetlen) helyszínt, amikor az I. rendű és a II. rendű terhelt szemből megjelent, elhaladtak a sértett mellett, majd a sértett háta mögött visszafordulva a tettesi elkövetési magatartást megkezdték.

[53] Ez idő (azaz a tettesi magatartás kifejtése) alatt pedig – ahogy azt az elsőfokú ítélet 5. oldal negyedik bekezdés első két sorában kifejezetten rögzíti is – a III. rendű terhelt már más helyszínen haladt, folyamatosan, gyors ütemben távolodva a bűncselekmény helyszínétől.

[54] Kétségtől mentes tehát, hogy a III. rendű, illetve az I. rendű és a II. rendű terhelt általi elkövetési magatartás kifejtése ugyan egymásra tekintettel történt és időben is közeli, de nem egyidejű, együttes cselekvőség. A három terhelt együttes jelenléte azonos helyszínen a bűncselekmény elkövetése során – az erőszak megkezdésétől az elvétel befejezéséig – nem valósult meg, sőt az elkövetés megkezdésekor sem volt már jelen a III. rendű terhelt.

[55] Tekintettel azonban arra, hogy a III. rendű terhelt távozása után lényegében azonnal megjelent az I. rendű és a II. rendű terhelt, majd a sértett mellett elhaladva és visszafordulva meg is kezdték az elkövetést, nyilvánvaló, hogy addigra a III. rendű terhelt még „nem juthatott messzire” a cselekmény közvetlen helyszínétől. Kérdésként merül fel tehát, hogy ez a bűncselekmény helyszínének közelében való jelenlétnek tekinthető-e.

[56] A Kúria e körben jelentőséget tulajdonított annak, hogy a III. rendű terhelt ekkor már végig folyamatos, határozott és sietős távolodó mozgást végzett. A csoportos elkövetés fokozott társadalomra veszélyessége – a fent írtak szerint – egyrészt az egyidejű tevékenység cselekmény elkövetését könnyítő hatásában, másrészt a bűncselekmény elleni nehezebb védekezésben nyilvánul meg. Ebből következik, hogy ha a bűncselekmény elkövetése előtti részességet megvalósító elkövető egyértelmű, a külvilágban felismerhető jelét adja annak, hogy a további elkövetésben már nem fejt ki magatartást és a helyszín elhagyására törekszik, úgy a helyszínhez való ideiglenes fizikai közelsége a csoportos elkövetés térbeli feltételét sem meríti ki. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a helyszínt elhagyó és folyamatosan, sietve távolodó, korábban bűnsejélyt nyújtott személy a továbbiakban a sértett védekezési lehetőségeit már

nem nehezíti, a tettesek számára pedig már nem jelenti az elkövetés segítésének elméleti lehetőségét sem.

[57] Így jelen ügyben a III. rendű terheltnek a helyszínen még a bűncselekmény megkezdése előtt kifejtett cselekvősege, majd a még a bűncselekmény megkezdését megelőző gyors távozása és folyamatos távolodása nem meríti ki a bűncselekmény helyszínén vagy annak közelében kifejtett bűnsegédi magatartás fogalmát. Ekként a bűncselekmény helyszínén, egyidőben és együttesen csak két személy (az I. rendű és a II. rendű terhelt) vett részt az elkövetésben, a III. rendű terhelt megelőző bűnsegélyét követően. Így azonban a csoportos elkövetés feltételei nem valósultak meg.

[58] Mindezek alapján az I. rendű terhelt magatartása csak a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja szerinti rablás büntetnének az alapesetét valósította meg, amelyet II. rendű terhelttel együtt a Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesként követett el.

[59] 3. Ugyanakkor az indítványnak a rablás és a testi sértés halmazatban való megállapítását sérelmező része alaptalan.

[60] A Btk. Különös Részében több bűncselekmény tényállási eleme az erőszaknak bizonyos magasabb foka, mint például a szexuális erőszak vagy a rablás esetében. Az ilyen bűncselekmények körében az ítélkezési gyakorlat szerint, ha az erőszak alkalmazása folytán a sérülés 8 napon belüli gyógytartamú, az ekként létrejött könnyű testi sértés beolvad a súlyosabb büntetbe, ugyanakkor, ha a sérülés jelentősebb, mert a sérülés gyógytartama a 8 napot meghaladja, úgy a súlyos testi sértés ezekkel a bűncselekményekkel bűnhalmazatban áll (BJD 2988., BJD 4811.).

[61] A rablás elkövetése érdekében kifejtett személy elleni erőszak általában a sértettnek – 8 napon belül gyógyuló, azaz könnyűnek minősülő – sérülést okoz; ezért a könnyű testi sértés és a rablás bűncselekménye a beolvadás folytán csak látszólagos alaki halmazatot képez. Ugyanakkor az idegen dolog jogtalan elvétele érdekében alkalmazott személy elleni erőszak nem szükségképpen jár együtt súlyos sérülés keletkezésével. Ezért a töretlen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően (BH 2004.41.) – a védett jogi tárgyak különbözőségére is figyelemmel – az erőszak nyolc napon túl gyógyuló sérülést okozó eredménye a rablási cselekménnyel valóságos alaki halmazatot alkot (BH 2016.265.).

[62] Minderre figyelemmel a bíróság jogerős ítéletében törvényesen minősítette az I. rendű terhelt cselekményét a rablás büntette mellett súlyos testi sértés büntetnének is, amelyeknek ugyancsak társtettese volt.

[63] 4. A bűncselekmény törvénysértő minősítése akkor teszi lehetővé a felülvizsgálatot, ha egyben törvénysértő büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására is sor került. Jelen esetben a rablási cselekmény alapesete helyett csoportosan elkövettként való minősítése ennek vizsgálatát megnyitotta.

[64] Kétségtelen, hogy felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra (BH 2011.97.). A Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja esetében – a 2018. július 1. napját megelőző, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez hasonlóan – a Be. nem tartalmaz a büntetőeljárásról szóló, 2003. június 30. napjáig hatályos 1973. évi I. törvény 284. § (2) bekezdése szerinti szabályt, ami kizárta a felülvizsgálatot, ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki.

[65] Ez lényeges különbség. Azt jelenti ugyanis, hogy a téves minősítést kifogásoló, és egyben a kiszabott büntetést is sérelmező felülvizsgálati indítvány esetében a felülvizsgálat nem kizárt pusztán azért, mert a kiszabott büntetés a helyes minősítés szerint is az arra vonatkozó törvényes büntetési tételkeretek közé esik.

[66] Következésképp, ha a minősítés valóban törvénysértő, akkor mindig vizsgálni kell, hogy a kiszabott büntetés – a helyes minősítéshez képest – törvényes-e. Ez – éppen a korábbi törvényi rendelkezés elhagyása folytán – azt jelenti, hogy a Kúriának az új minősítéshez képest vizsgálnia kell az adott büntetés kiszabásának valamennyi törvényi feltételét; nem elegendő tehát önmagában arra szorítkozni, hogy a téves minősítés alapján kiszabott büntetés a helyes minősítéshez tartozó törvényi kereten belüli-e. A Be. szerinti szabályozás értelme éppen az, hogy a törvénysértő minősítés esetében akkor is szükséges a kiszabott büntetés vizsgálata, ha az a helyes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretén belüli, és a vizsgálat eredményétől függ, hogy a kiszabott büntetés is törvénysértővé vált-e.

[67] Jelen esetben ez a helyzet. Az I. rendű terhelt terhére rótt cselekmény büntetési tétele – szemben a másodfokú bíróság által alapul vett 5 évtől 13 évig terjedő, de azt el nem érő szabadságvesztéssel – a helyes minősítés alapján 2 évtől 11 évig terjed, de azt nem érheti el. Ehhez képest a jogerős ítéletben kiszabott 6 év 9 hónapi – azaz a helyes minősítéshez képesti törvényi középértéket meghaladó – szabadságvesztés a visszaesőnek nem tekinthető bűnismétlő, erőszakos vagyon elleni bűncselekmény miatt még nem büntetett terhelttel szemben eltűzött.

[68] Ezért a Kúria a főbüntetés mértékét, a jogerős ítéletben megállapított enyhítő és súlyosító körülményeket a helyes minősítés szerinti büntetési tételkeretek között értékelve mértékét némileg mérsékelte. A jelentősebb enyhítést kizárta, hogy a helyes minősítés mellett súlyosító körülményként a terhelt terhére értékelendő, hogy tettét előre kitervelten, bűnsegédet is bevonva követte el. Arányosan enyhítette a Kúria a közügyektől eltiltás mellékbüntetésnek a helyes minősítéshez képest ugyancsak eltűzött tartamát is.

[69] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát illetően a Kúria előre bocsátja, hogy a Be. 650. § (1) bekezdés c) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatása útján orvosolható. Ez azonban csak a felülvizsgálat kezdeményezését zárja ki olyan törvénysértés miatt, ami egyszerűsített felülvizsgálat útján is orvosolható, nem jelenti azonban a Kúria döntési jogkörének korlátozását akkor, ha a rendkívüli jogorvoslattal támadható terheltre hátrányos törvénysértés kiküszöbölése – következményesen – érint egyébként egyszerűsített felülvizsgálatban orvosolható rendelkezést is. Ezért a Kúria e körben is maga hozhat a törvénynek megfelelő határozatot.

[70] A Btk. 92/B. § (1) bekezdés első mondata szerint, ha – egyebek mellett – a felülvizsgálat eredményeként hozott ítélet az alapügyben hozott határozatot megváltoztatja, az alapügyben kiszabott és végrehajtott büntetést vagy intézkedést be kell számítani. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha az ügyben a felülvizsgálat nyomán – megismételt eljárásban – új jogerős ügyszövegező határozat keletkezik, vagy a megváltoztatott határozatban eltérő büntetési nem kerül kiszabásra és emiatt kell a beszámításról dönten. Amennyiben – miképp jelen ügyben is – a Kúria maga hoz a törvénynek megfelelő határozatot és a törvénysértő rendelkezések megváltoztatása mellett a jogerős ítéletet egyebekben hatályában fenntartja, úgy továbbra is az eredeti ítélet marad az ügyben a jogerős ügyszövegező határozat és az kerül végrehajtásra, a Kúria által megváltoztatott tartalommal.

[71] Ezért a jelen ügyben az I. rendű terhelt továbbra is a Keszthelyi Járásbíróság 9.B.100/2018/34. számú, illetve a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bf.42/2019/12. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztését tölti majd, a Kúria jelen ítéletével megváltoztatott tartamban. Ezért a beszámításról rendelkezni nem lehetséges és nem is szükséges.

[72] A fentiekre tekintettel a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak helyt adott és a jogerős ítéletet a Be. 662. § (2) bekezdés b) pont első fordulata

alapján megváltoztatta: I. rendű terhelt erőszakos vagyon elleni cselekményét – az elkövetői alakzatra vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezést nem érintve – rablás büntettének [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont] minősítette, a kiszabott fő- és mellékbüntetést a korábban írtak szerint enyhítette, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát pedig a Btk. 35. § (1) bekezdésére tekintettel, a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtönben határozta meg.

[73] Ezt meghaladóan pedig a jogerős ítéletet I. rendű tekintetében hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés].

[74] **IV.** Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki. A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul; az említett jogszabályi hivatkozás (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. október 6.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Sebe Mária s.k. bíró